

ACC. N:R M. 14708:1-9.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Hans Holmberg, Alstad*
Härad: *Phytts* Berättare: " "
Socken: *V. Alstad o. Fru Alstad* Berättarens yrke: *snickare o. lantbrukare*
Uppteckningsår: *1959* Född år *1873* i *V. Alstad*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ykonereta julseder. s. 1-9.

LuF 34

Inom vår familj har vi haft julbörvarjes
både från min och min hustrus hem, det var
ju ungefär samma julbörvar från båda håll.
Mitt hem var ett lantbruk och i möbruks hem
min hustrus var ett lantbruk hem. De följde
den gamla traditionen med tvätt staket och bak.
Det var till att säga i tid om allt skulle bli
färdigt till julnatten. Då jag var lantbrukare
hade jag blivit med att på beställningarna
färdiga till jul, så det blev att ta nätterna
till hjälp, i väst hem var det mest punitimbrer
som fick göra julbörvarna det började med
tvätt ren staket bak och brygd och i julstämning
vi bakade tre sorters bröd, grovbröd riktbröd
vetebröd klenor och godran. I min hustrus
hem bakades julkakor av fläsk till jul
Klockaren vagnaren och dragaren skulle ha
var sin julkaka.

Den de hade tjänare skulle dessa ha var sin
 julukök den bestod av en kanning av rikets lön
 med sylta korv en halvvinfat plättar klenas
 och godrår. Då kom de från fattighuset och skulle
 ha lite julmat med sig hem det var en
 gammal tradition, så var där en del andra
 fattiga som kom och fick lite god mat i sin
 kök. Men det blev slut med denna sedvänja
 omkring rikets rikstid. Nu men fins inte folk
 att få till hjälp så har det blivit slut med
 att tvätta skjuta baka och krydda färr hade
 de en hjälpsamma som hjälpte till med julstök
 Färr var det gott om folk som var villiga att
 hjälpa till med alla hemma systrar på gårdarna de
 behövde tjänarna lite då de var fattiga på den tiden
 ansågs inte pension. Då de gick bort på arbets hade
 de åtminstone korten daglönen var nästan ingen
 en hjälpsamma hade 33 år om dagen och lite mat
 med sig hem.

Julhelgen började vid fem o sex tiden julafton viskulle
färdig gå ut och hälsa de ringde julen in det var
när roten gick ned de skulle ringa tre gånger
med lita rypp och emellan. Då serverades måltiden
och då skulle alla äta vid ett bord i stugan alla
i familjen drängar och pigor till och med tröske
mannen skulle vara med och spisa julafton der
han hade sitt arbete. Måltiden började med smörgåsar
fick med hummarmalen smörgåsar ringrut med smår
i rebenstik och klenor. Julsvängsliet lästes och
husfadren som hade de några jullekar gissa
rättor eller andra tärningar då satt Gänarna
inne i stugan hela kvällen, på en del ställen fick
de så rylla och rörliga innan de gick och hade sig
juldagen skulle några gå till kyrkan på jultotten
då ställes lys i fönstren som var något vägen
så firades juldagen det var en gammal tradition
Men så blev det andra saker som vi har nu.

Något advent eller Lucia firades ej i vårt hem
men en värn barn blivit uppväxta har de i
sina hem firat advent och Lucia. De tändes
ljus i en ljusstaken ett ljus för varje adventsöndag
och så kläs de sig i Lucia-dräkt med ljus i håret
och kommer och sjunger luciasånger för oss gamla.
Det är väl cirka tio år som detta började,
det är väl redan som har kommit igång
med dessa sedvänjor.

Julstaket hade och byggd julnyppkäp har väl alltid
förekommit. Rengöring av gårdplanen och upp-
rättade av härbur till fåglarna har alltid
förekommit, de sattes upp så att de kunde se
från stugofönstren. För många år sen kom
här kvinnor ifrån skogsstrukten med enrisbuntar
det var på den tiden då de rondade gåtven i stugan
så hackades enriset och sträckes på golvet detta
var på 1800 talet.

Ljustakarna puttrades färs som nu och nya
 hus innatta julgranen künftades från skogen
 och kläddes med pappersgulander och konfekt
 och julkranen hus, nu mera klädd den med
 obrändbara prydnader och elektriska lampor
 julbordet skall vara dukat klackan sex eller
 senast vid sju tiden. Jula krämer och jultukaker
 är nu bestagda det var färs när de bräde
 tjunnar i korten Därra i grytan har jag inte
 varit med om det var en brädeten det gör inte
 om det var för ohyggiakt, färs skulle de
 gämma och jultukaker tillräckligt vara, då
 skulle kräterna då de skulle ut och öppnas
 för återvändskapen har var rimligt att jultukakan
 så skulle de ej bli trötta eller svettiga
 några grätrinn förkommer ej vid julbordet
 det jag vet, men man har varit med om att
 finna en mandel i grätfotet.

Julhugen börjar när det har ringt in julen
vid solnedgången, färs var det brukligt att
många drängar gick till kyrkan att björpa
künguren att ringa i julen, nu mera ringen
de med sticktrick kraft. Någon jultän i kyrkan
har här ej funnits det man minns. Efter
julafton mötides bästis julevangeliet

I vår hem hade vi ingen tönst det gick att
utdelat julklapparna ändå I vår som hem
har de alltid en utkladd tönst att dela ut
julklapparna det är väl en tjuga år sen
de började med jultönst det är någon i
familjen som är tönst.

Gissningar med nöttar och spela Tärning har
vi haft om jularna men nu är det mest
lustlud Dansa kring granen i rummen brukas ej

Från skolan alltid någon gå till julstämman från
var t. ställt, det var mest ungdomarna, jag
minns ännu när vi gick till skolan på jul-
dagsmorgonen att vi höll kyrkklockorna i
de från flera kyrkor. De som hade färdigt sitt
vägen brukade sätta lys i fönstren

På annandagen brukade och brukar än att
stöktingar gör eller kära att hitta på varan-
dra. Barnen kom hem att vi om sina färdigheter
du hade du gått om mat i alla barnhem

Tysdagsafton var det det samma med fisk och gröt
det var det samma tisdagsafton
Nu ^{nu} mera har ^{de} övergått till färdigt fisk och
gröt är nu vardagsmat. Tysdagsdagen och
Tysdagsmåndagen firas ej längre

De som hade tjänare brukade ha dem inne
i stugan alla högtidskvällarna och fick av
den goda julmaten. Men när julen var slut
fick vi övergå till den grova vardagsmaten
då så då nu är det slut med julen och det iktade
brädet.

För var det brukligt att göra julgill
på gårdarna, då bjöds stäket och grannar
samma då spelade ej på mat och dryck
det varade mest en hel natt då sågs de och
spelade kort. Det är nu bortlagd i allmänhet

I vår familj hade vi julfirande vanor för
i våra föräldrar, det har ju blivit
något annorlunda i våra barn de har ju
varit på skolor och lärt in det nyheter
men jag tycker att den gamla julreden
är bäst, men det är väl för många är gammal.

Så till sist hur vi firade jultarna i krigstiden
 det gick ej att följa gamla traditioner
 det var ju rationering på alla matvaror.
 Risgryn och lut fisk fann ej att få här på landet
 byggen Brädet var i nättaste laget, så länge
 vi hade potatis gick det magerlunda an
 sämre blev det när vi fick ta till köttbittarna
 Men så blev ändå kriget slut. Då blev det
 bättre tider, men så kom andra världskriget
 så blev det samma knapphet på allting, men
 det tog ju också slut och nu är här gott om
 allting ju nästan färgatt. Nu har folk fått
 stora paddringar på bristade kläder mat litet
 och nöjer. Fär var folk mera försiktigamma
 de gick till kyrkan hörd prädikan och
 sjöng julsalmer. Nu är de flerta bara in-
 riktade på det materiala här i livet att fira
 vår prästares födelse är för de flesta något överklagt.